

Syttende internationale olympiade i lingvistik

Yongin (Republikken Korea), 29 juli – 2 august 2019

Opgaver til den individuelle konkurrence

Regler for udformning af opgavebesvarelsen

Afskriv ikke opgaverne. Løs hver opgave på et separat ark (eller flere ark) papir. Angiv tydeligt opgavenummer, pladsnummer og efternavn på hvert ark. Ellers kan du risikere, at dine besvarelser ikke bedømmes korrekt.

Medmindre andet er pålagt, beskriv alle mønstre eller regler, som du har identificeret i dataene. Ellers vil din løsning ikke få fuld point.

Opgave nr 1 (20 point). Der følger nogle sætninger i yonggom-sproget såvel som deres overstættelse til dansk:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Jeg kom og så manden og hunden.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Du synger og jeg står op.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>Han så huset og jeg tog grisen.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Hun står op og tager brødet.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Vi vil gå væk og vi vil synge.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>De spiser brødet og drikker vandet.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Vi vil høre hunden og han vil høre grisen.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Jeg drak vandet og hun så fisken.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>De står op og kommer.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Hun synger og går væk.</i>
11. Om bene aneen.	<i>Han tager brødet og spiser det.</i>

(a) Oversæt til dansk:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yeedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Oversæt til yonggom:

18. *Vi vil gå væk og de vil komme.*
19. *Jeg tager grisen og han tager fisken.*
20. *Han så vandet og huset og hørte hunden.*
21. *Du spiser brødet og synger.*

⚠ Yonggom-sproget tilhører ok-gruppen af den transnyguineanske sprogfamilie. Der er ca. 6 000 mennesker som taler det i Papua Ny Guinea. —Ivan Derzhanski

Opgave nr 2 (20 point). Her er nogle ordforbindelser i yurok-sproget såvel som deres overstættelse til dansk i vilkårlig rækkefølge:

1. muencherh rohkuen	A. <i>brun hund</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>sort sko</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>sort bjørn</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>hvidt bæ</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>brun sko</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>hvid hund</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>hvid bold</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>hvidt manzanita-busk</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>hvid stol</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>orange bjørn</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>rødt træ</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>græsgrøn skjorte</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>rød hasselnød</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>lilla bæ</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>sort skjorte</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>hvid hjort</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i>blå bold</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>gult bæ</i>

(a) Bestem de rigtige overensstemmelser.

(b) Bestem de rigtige overensstemmelser:

19. muencherhl	S. <i>kanariefugl</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>kaffebønne</i>
21. luuehl	U. <i>blod</i>
22. ler'ergerh	V. <i>mælk</i>
23. pekoyek	W. <i>elletræ</i>
24. skoyon	X. <i>vild sværdlilje</i>
25. tegee'n	Y. <i>himmel</i>

(c) Oversæt til dansk:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Oversæt til yurok:

30. *lilla hjort*
31. *hvid sko*
32. *gul bold*
33. *sort træ*

(!) Yderligere forklaringer ud over svarene er ikke påkrævet og vil ikke blive scoret.

⚠ Yurok-sproget tilhører den algiske sprogfamilie. Der er 20–100 mennesker som taler det i nordvestlige Californien. **ch, hl, sh, y, '** er konsonanter. **ee, er, err, ue, uue** er vokaler.

Alens bark bruges til tider til at lave orange farve. Manzanita er et lille træ eller busk med rødbrun bark, der vokser i det vestlige Nordamerika. Den vilde sværdlilje er en lilla blomst.

—Boris Iomdin, Samuel Ahmed

Opgave nr 3 (20 point). Her er nogle ord i middelpersisk skrevet med bogpahlavi-skriften:

سوسوا A	ککوا B	۱۱۳ C	نر۱۱۱ D	سعل۱۱۱ E	اسسک F
سکس G	سکس۱۱۱ H	سوسوا I	۱۱۳ J	سکس K	سوا L
سکس M	۱۱۳ N	ککوا O	سوا P	۱۱۳۱۱۱ Q	سوا R
۱۱۳ S	سکس T	سکس U	سوا V	سکس W	سکس X
سکس Y	ک Z	ککوا AA	سوا BB	سکس CC	سکس DD

Forskere anvender to systemer til at gengive middelpersiske ord med latinske bogstaver. Systemet, der gengiver stavningen i pahlavi, hedder *videnskabelig transliteration*. Det andet system, der gengiver den formodede udtale af orden, hedder *transkription*.

Nogle ord kunne skrives på flere måder med pahlavi-skriften. For eksempel kan ordet *dīdan* 'at se' være skrevet som سوا۱۱۱ (videnskabelig transliteration: **HZYTNW-tn'**) eller سوا (videnskabelig transliteration: **dytn'**).

(a) Par hvert ord ovenfor med deres videnskabelige transliteration og transkription. Bemærk, at ordene, der er skrevet med pahlavi-skriften, kan svare til flere middelpersiske ord.

1. °slwn'	<i>āsrōn</i>	<i>præst</i>	18. wh°l	<i>wahār</i>	<i>forår</i>
2. syd°	<i>syā</i>	<i>sort</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>jord, støv</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>blod</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>farve</i>
4. AHTE	<i>xwah</i>	<i>søster</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>gennem, tværs</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>lyre</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>bulmeurt</i>
6. gy°h	<i>giyāh</i>	<i>græs</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>lægeplante, urt</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>fire</i>	24. ZWZN'	<i>drahm</i>	<i>drachm (vægtenhed)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>røg</i>	25. dlmnk'	<i>dramanag</i>	<i>malurt</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>hår</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>at dræbe</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>tyv</i>	27. °wzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>smaragd</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>altid</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>varm, hed</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>du</i>	29. °hlmn'	<i>Ahremen</i>	<i>den onde ånd</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>svovl</i>	30. °yl°nštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>ariernes land</i>
14. w°c°l	<i>wāzār</i>	<i>marked</i>	31. ywdt°k'	<i>judāg</i>	<i>adskilt, ulig</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>dronning</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>tegn; hukommelse</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>svin</i>	33. nh°l	<i>nihāl</i>	<i>ungt træ</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>pindsvin</i>	34. lwcynk'	<i>lawzēnag</i>	<i>mandelslik</i>

(b) I bokpahlavi er et bestemt middelpersisk ord normalt skrevet med en bestemt grafisk ejendommelighed. Identificer dette ord.

(c) Følgende ord er alternative stavemåder af nogle ord ovenfor.

- EE. سوا۱۱۱ FF. سوا GG. سوا HH. سوا II. سوا JJ. سوا

Identificer dem og giv deres videnskabelige transliterationer.

(d) Skriv med bogpahlavi-skriften:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>daddelpalme</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>ond, syndig, uretfærdig</i>
MM.	stwl	<i>stōr</i>	<i>hest</i>
NN.	cmbI	<i>čambar</i>	<i>cirkeI, bānd</i>

(!) Yderligere forklaringer ud over svarene er ikke påkrævet og vil ikke blive scoret.

△ Middelpersisk tilhører den iranske gren af den indoeuropæiske sprogfamilie. Det blev talt i Sassanideriget og overlevede i flere århundreder som et skriftligt sprog, især i oversættelserne af de zoroastriske skrifter.

Den her anvendte transkription svarer til den rekonstruerede udtale af 200'erne. Tegnet $\bar{\quad}$ betegner lang vokal. $\check{\quad}$ = *ch* i det engelske ord *church*; $h = h$ i *hund*; $\check{\quad}$ = *j* som i engelskens *judge*; $\check{\quad}$ = *sj*; $w = w$ som i engelskens *win*; $x = g$ i spanskens *general* eller som tyskens *ach-laut*; y som x men stemt; $y = j$ som i *jul*; $z =$ stemt *s*.

Kendskab til moderne iranske sprog er irrelevant for at løse dette problem.

—*André Nikulin (konsulent: Miguel Ángel Andrés Toledo)*

Opgave nr 4 (20 point). Her er nogle ord og verbalrødder i det vesttaranganisk. Hvert ord er også givet i sin såkaldte fordoblede form i to dialekter af sproget. Den fordoblede form anvendes som tillægsform eller tillægsord.

		norddialekt	kystdialekt
dakeru	<i>de skraber</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>det er sløvt</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>til højre</i>	amlema	alemalema
makay	<i>du klatrer</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>andre</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>kold</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
payláwana	<i>han er snaksom</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpaŋjir	<i>det er stædigt</i>	kalpaŋpaŋjir	kalpapaŋjir
garków	<i>at være forældreløs</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
eyleka	<i>han leger</i>	eylekleka	eyleleka
dubɛmna	<i>han er syvende</i>	dumbɛmna	dubɛmbɛmna
maylewa	<i>træ (art)</i>	maylewelewa	maylelewa
matay	<i>hans øje</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>foran</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bɛbar	<i>at være bange</i>	bɛbɛbar	bɛbɛbar
jaŋjil	<i>det er råddent</i>	jaŋjaŋjil	jajaŋjil
letna	<i>han er mandlig</i>	letletna	letletna
ɛrnɔnaw	<i>han kryber</i>	ɛrnɔnɔnaw	ɛrnɔnɔnaw

Udfyld hullerne:

		norddialekt	kystdialekt
ɛtaleŋa	<i>han hører</i>	?	?
jaga	<i>at bevogte</i>	?	?
gasírana	<i>hun er gammel</i>	?	?
daramota	<i>de kaster op</i>	?	?
pəwna	<i>han er ildelugtende</i>	?	?
ertəpa	<i>han vasker</i>	?	?
dabuka	<i>de drømmer</i>	?	?
ŋuŋim	<i>det er fugtigt</i>	?	?
igóŋ	<i>han sælger</i>	?	?

△ Vesttaranganisk tilhører den austronesiske sprogfamilie. Der er 7000 mennesker som taler det på Aru-øerne i Indonesien. **ŋ** = *ng* i *ring*. **j, r, w, y** er konsonanter. **ɛ, ɔ** er vokaler. Tegnet ´ indikerer tryk; hvis dette tegn ikke er angivet, er trykket på den næstsidste stavelse.
—Elysia Warner (konsulent: Richard Nivens)

Opgave nr 5 (20 point). Der følger nogle sætninger i nooni-sproget, som blev udtalt på forskellige dage af nooni-ugen, såvel som deres overstættelse til dansk:

sagt på **bvutfu**

1. fəgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nò: ntò fəwǎy bvúmbòn.	<i>I går var det bvumbon.</i>
2. wò nú yú: cóŋ kəŋkfũ bvúsòw.	<i>På bvusəw skal du stjæle yamsroden.</i>
3. kwò:n nú bóy fí me bvúzhí.	<i>På bvuzhi skal kvinden hjælpe mig.</i>

sagt på **bvusəw**

4. wvù tò nò: bəŋ ŋwà bvúŋkà:.	<i>På bvunŋka fandt han bogen.</i>
5. fò shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.	<i>I overmorgen er det bvutfu.
På bvutfu skal jeg vælge bilen.</i>
6. wvù bē: yò kwò:n èbèn.	<i>I dag dræbte han kvinden.</i>
7. wò tò nò: yòw cəŋ.	<i>Du hørte tyven for lang tid siden.</i>

sagt på **bvukema**

8. ntfũ: nú bvúŋkà:dèn.
cəŋ nú bóy bóŋ bèsèn bvúŋkà:dèn.	<i>I morgen er det bvunŋkaden.
På bvunŋkaden skal tyven finde os.</i>
9. me mbē: ncáw ŋwà èbèn.	<i>I dag valgte jeg bogen.</i>
10. dièmsěŋ nú yén wvù lě.	<i>Manden skal til at se ham.</i>
11. kefwé cí nú bvúŋkà:.	<i>I forgårs var det bvunŋka.</i>

sagt på **bvunŋka**

12. me nú nfí dièmsěŋ.	<i>Jeg skal til at hjælpe manden.</i>
13. kwò:n cí nò: yèn wáy é bvútfũ.	<i>På bvutfu så kvinden markedet.</i>
14. bèsèn nú gé: cóŋ mutù èbèn.	<i>I dag skal vi stjæle bilen.</i>
15. bó nò: yèn me lé fəwǎy.	<i>De så mig lige nu på markedet.</i>

(a) Oversæt til dansk:

sagt på **bvunƙaden**

16. bvúsòw nú fò shě ntfũ.
17. me nú ɲgé: nyén kènƙfũ lé èbèn.
18. wvù tò nô: yèn bèsèn ẽ bvúmbòn.
19. bèsèn nú bóy tó fòwăy bvúzhí:dèn.

(b) Den første dag i nooni-ugen er **bvutfu**. I hvilken rækkefølge kommer nooni-dagene?

(c) Oversæt til nooni:

sagt på **bvumbon**

20. På **bvusɔw** hjalp jeg manden.
21. Tyven stjal yamsroden lige nu.
22. På **bvunƙaden** skal jeg høre bilen.
23. I dag skal kvinden dræbe manden.
24. I dag så manden dig.

⚠ Nooni-sproget tilhører den beboidske gruppe af atlantisk-kongo-sprogene. Der er ca. 40 000 mennesker som taler det i Kamerun.

ɛ og ɔ er vokaler. ɲ, sh, y og zh er konsonanter. Tegnet : betegner lang vokal. Accenttegnene angiver toner: ´ høj, ˆ faldende (høj ↘ lav), ˜ faldende (mellemtone ↘ lav), ˘ lav, ˙ stigende (lav ↗ mellemtone), ˚ stigende (lav ↗ høj); hvis intet er angivet, har stavelsen en mellemtone.

Jams er den spiselige knold af den tropiske plante med samme navn. —*Samuel Ahmed*

Redaktører: Samuel Ahmed, Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski (teknisk redaktør), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Shinjini Ghosh, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevitj, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Tae Hun Lee (chefredaktør), Tom McCoy, André Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Milena Veneva, Elysia Warner.

Dansk tekst: Ivan Derzhanski.

Held og lykke!